

การประชุมวิชาการระดับชาติ “นอร์ทเทิร์นวิจัย” ครั้งที่ 7 Northern Research

รูปแบบการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาตามแนวทางหลวงปู่ชา สุภัทโท กรณีศึกษา : บริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด

The Model of Contemplative education course Administration According

to the guidelines Luang Por Chah Subhaddo Case Study: SILA Technology Company Limited

เสนห์ กันหารินทร์, ธนัต ยนต์ทอง, ในตะวัน กำหอม
Sane Kanhaarin, Thanad Yantong, Naithawan Kam-Hom

บทคัดย่อ

รูปแบบการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาตามแนวทางหลวงปู่ชา สุภัทโท กรณีศึกษา : บริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด” ในด้านต่างๆ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเมตตากรุณา ด้านจิตสาธารณะและด้านการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ มีระดับการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินความพึงพอใจ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการสัมภาษณ์พบว่า ด้านตระหนักรู้ในตนเองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จะส่งผลต่อพฤติกรรมในการแสดงออก ด้านมีความเมตตากรุณา เกิดจากส่วนลึกของจิตใจ เมื่อจิตใจของคนเรามีความเมตตากรุณาแล้ว จะส่งผลให้เรารู้สึกสงสารเพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ด้านจิตสาธารณะ เริ่มจากการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว การคิดถึงผู้อื่นมากกว่าตนเอง ด้านคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ เป็นการคิดหาคำตอบและแก้ปัญหาจากเหตุการณ์ โดยพิจารณาเหตุผลอย่างถี่ถ้วน ละเอียดยรอบรอบ เพื่อหาคำตอบของปัญหาหรือเป็นการพิจารณาตัวเลือกที่ดีที่สุดและหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ: จิตตปัญญาศึกษา, หลวงปู่ชา, สุภัทโท, จิตสาธารณะ

Abstracts

This quantitative study aims to study the model of contemplative education course administration according to the guideline Luang Por Chah Subhaddo Case Study: SILA Technology Company Limited. And to assess satisfaction model of contemplative education course administration according to the guideline Luang Por Chah Subhaddo Case Study: SILA Technology Company Limited. The samples, management team, staffs, Buddhist monks, nuns, laymen and laywomen salute a monk, and relative at Wat Nong Pah Pong. Statistics used for data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, Interview for qualitative data.

The findings show that the model of contemplative education course administration according to the guideline Luang Por Chah Subhaddo Case Study: SILA Technology Company Limited were internal mentality on self-realization, mercifulness, public-mindedness, and critical thinking at the most operating level. The satisfaction evaluation showed that the satisfaction was at the highest level according to the assumptions set.

Keywords: Contemplative Education Course, Luang Por Chah Subhaddo, Public Consciousness

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ในยุคปัจจุบันส่งผลให้สังคมโลกเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร Information Age มีความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร ส่งผลต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา อยู่ภายใต้กรอบของวัฒนธรรมทุนนิยม สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้างในการรับกระแสวัฒนธรรมต่างชาติส่งผลให้คนไทยเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยไม่สามารถปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ ตกอยู่ภายใต้ค่านิยมบริโภคนิยม แบบชาตวิจรรย์ญาณ หลงใหลวัฒนธรรมต่างชาติ บ่อยครั้งละเลยแบบแผนชีวิตอันดีงามของสังคมเดิม ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ความมั่นคงของสังคมไทย เสียเปรียบดุลการค้า เกิดปัญหาสังคมอย่างต่อเนื่องเป็นประเด็นปัญหาหลักที่สังคมทางการศึกษาทุกองค์กรได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อยู่ในขณะนี้ จุมพล พูนภัทรชิวิน กล่าวว่า คงถึงเวลาที่ต้องมาสังคายนาระบบการศึกษาใหม่ทั้งหมด เพื่อสร้างและพัฒนาจิตสำนึกใหม่ทางการศึกษา เปลี่ยนจากการเน้นและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และพัฒนา มิติด้านนอก โดยละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญในมิติด้านใน มาเป็นการเน้นและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และพัฒนา มิติด้านในของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกับชุมชน วัฒนธรรม ธรรมชาติและสรรพสิ่งการศึกษาที่เป็นอยู่ในกระแสหลักเน้นให้เห็นความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงอย่างเพียง มีนักวิชาการและหน่วยงานที่สนใจแนวคิดจิตตปัญญาได้อธิบายความหมายจิตตปัญญาไว้เช่น ราชบัณฑิตยสถาน (2551 : 88) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การศึกษาที่สร้างกระบวนการใหม่ต่อชีวิตและความเป็นมนุษย์เน้นการปลูกฝังความตระหนักรู้ภายในตน ความเมตตา และสำนึกต่อส่วนรวม การนำปรัชญาและศาสนาพัฒนาจิตฝึกปฏิบัติจนมีสติและเกิดปัญญา สามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองผู้อื่นและสังคม

จิตตปัญญาศึกษาเป็นการศึกษาที่เน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาความตระหนักรู้และการเรียนรู้ มิติโลกด้านในอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อทัศนคติ มุมมองต่อชีวิตและโลกของตนเองให้คุณค่าในเรื่องการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ซึ่งหมายถึงการสังเกตอย่างมีสติต่อการเปลี่ยนแปลงภายในของคนที่เกิดขึ้นจากการเผชิญกับผู้อื่น และโลกภายนอกผ่านกระบวนการ วิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย การนั่งสงบอยู่กับตนเอง / การเจริญสติภาวนา Self and Group reflection, dialogue, deep listening, กิจกรรมอาสาสมัคร บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ ศิลปะ ดนตรีไปจนถึงพิธีกรรมทางศาสนา Fundamental อย่างลึกซึ้ง Profound ทางความคิดและจิตสำนึกใหม่เกี่ยวกับตนเอง และโลกส่งผลต่อการประพฤติปฏิบัติและการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและปัญญามีความรักความเมตตาต่อตนเองและสรรพสิ่ง ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งและเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ (จุมพล พูนภัทรชิวิน. 2552)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาของบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาของบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรการวิจัยครั้งนี้มาจากคณะผู้บริหารและพนักงานบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด ยังรวมถึงคณะพระสงฆ์ คณะแม่ชี อุบาสุภุภิกษาและญาติธรรมทั้งหลายแห่งแห่งวัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี และวัดป่าด็กศิลาอำมา - สาขาที่ 240 วัดหนองป่าพง

2. กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะผู้บริหารและพนักงานบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้ 1) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาของบริษัท ศิลาเทคโนโลยี 2) แบบสอบถามสอบถามความพึงพอใจรูปแบบการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาของบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด 3) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาของบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด 4) การออกแบบกิจกรรมเพื่อฝึกสุนทรียสนทนาในจิตตปัญญาศึกษาและฝึกสมาธิรูปแบบการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาของบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.67 โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในตำแหน่งนายช่าง ร้อยละ 36.67 รองลงมาคือตำแหน่งผู้บริหารและพระสงฆ์ อุบาสุภุภิกษา มีจำนวนร้อยละ 16.67 และร้อยละ 13.33 ตามลำดับ

2. รูปแบบการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาของบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด ทั้ง 4 ประการ พบว่า
 - 2.1 แบบวัดคุณลักษณะความตระหนักรู้ในตนเอง มีระดับการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อ 14. ข้าพเจ้าสามารถปรับตัว และแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะเป็นอันดับแรก รองลงมาคือข้อ 12. ข้าพเจ้ามักปฏิบัติงานอย่างมีหลักการและมาตรฐานเดียวกัน โดยข้อ 1. ข้าพเจ้ารู้สึกและเข้าใจเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่ออารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ และข้อ 11. ข้าพเจ้าแยกแยะเรื่องส่วนตัวและเรื่องงานออกจากกันได้ เป็นอันดับสุดท้าย

- 2.2 แบบวัดคุณลักษณะความเมตตากรุณา มีระดับการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อ 5. ข้าพเจ้ามักเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่สมาชิก เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือข้อ 12. ข้าพเจ้าไม่สนับสนุนการทำร้ายผู้อื่นทั้งด้านกาย วาจา และจิตใจ โดยข้อ 1. ข้าพเจ้ามักแสดงความยินดีกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จ เป็นอันดับสุดท้าย

- 2.3 แบบวัดจิตสาธารณะ มีระดับการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อ 12. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดการเสียหายต่อสมบัติส่วนรวม เป็นอันดับแรก รองลงมาคือข้อ 6. ข้าพเจ้ามักปฏิบัติตนเป็นผู้ออกใจใส่ต่องานและติดตามงานอย่างต่อเนื่อง แม้จะไม่มีผลประโยชน์จนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยข้อ 2. ข้าพเจ้าอาสาช่วยเหลือกิจการของสังคมอย่างต่อเนื่อง ตามโอกาสที่เหมาะสม อันดับสุดท้าย

- 2.4 แบบวัดการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ มีระดับการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าข้อ 6. ข้าพเจ้ามักใช้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมาประกอบการคิดและการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือข้อ 3. ข้าพเจ้าสามารถระบุประเด็นของปัญหาได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยข้อ 7. ข้าพเจ้ามักแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของข้อมูล เป็นอันดับสุดท้าย

3. แบบสอบถามความพึงพอใจการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาของบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจมากที่สุด คือ ลำดับ 6 การฟังอย่างลึกซึ้ง และลำดับ 11 มีจิตใจสงบ มีสมาธิ สติ ดังนั้น ส่วนลำดับที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ลำดับ 4 กิจกรรมสมาธิจากการเดิน และลำดับ 13 เอื้อเฟื้อแก่ผู้อื่นอย่างปราศจากเงื่อนไข

4. แบบสัมภาษณ์รูปแบบการบริหารงานด้วยจิตตปัญญาศึกษาของบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด พบว่า
 - 4.1 ด้านตระหนักรู้ในตนเองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จะส่งผลต่อพฤติกรรมในการแสดงออก ถ้าเรามีความตระหนักรู้ในตนเองเท่าไร เราจะสามารถควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกในทางที่ดีมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะเมื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่เราไม่คาดคิด เราจะสามารถควบคุมอารมณ์ และสามารถพฤติกรรมในทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

- 4.2 ด้านมีความเมตตากรุณา เกิดจากส่วนลึกของจิตใจ เมื่อจิตใจของคนเรามีความเมตตากรุณาแล้ว จะส่งผลให้เรารู้สึกสงสารเพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย เราจะไม่หวังดีต่อผู้อื่นและไม่เบียดเบียนผู้อื่น สุดท้ายก็จะเกิดการกระทำที่เป็นการช่วยเหลือ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อแก่ผู้อื่น เช่น การทำบุญทำทาน การช่วยเหลือผู้ยากไร้ เป็นต้น

- 4.3 ด้านจิตสาธารณะ เริ่มจากการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว การคิดถึงผู้อื่นมากกว่าตนเอง ถ้าเราคิดแบบนี้และทำแบบนี้บ่อยๆ ก็จะกลายเป็นนิสัย เมื่ออยู่ร่วมในสังคมเราจะแสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกันทำความสะอาดสาธารณะประโยชน์ การร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงการใช้สาธารณะสมบัติในการเดินทาง สวนสาธารณะ โบราณสถานและโบราณวัตถุ

- 4.4 ด้านคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ เป็นการคิดหาคำตอบและแก้ปัญหาจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาเหตุผลอย่างถี่ถ้วน ละเอียดยรอบรอบ เพื่อหาคำตอบของปัญหาหรือเป็นการพิจารณาตัวเลือกที่ดีที่สุดและหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

- 4.5 ด้านเสนอแนะเพิ่มเติม ในส่วนของทางวัดผู้ปฏิบัติตน ได้ปฏิบัติปฏิบัติชอบเป็นกิจวัตรเนื่องจากมีศีลเป็นตัวกำหนดบทบาทพฤติกรรมแสดงออกทั้งการคิด การพูดและการกระทำ ถ้าเราาศิลไปเป็นข้อกำหนดให้พนักงานบริษัท ศิลาเทคโนโลยี จำกัด เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างน้อยให้กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติตนระหว่างที่ปฏิบัติงานด้วยศีลเพียง 5 ข้อ ก็จะส่งผลดีทั้งต่อผู้ปฏิบัติและองค์กร